
Pastor Kaj Munk angriber Biskopperne (Biskoppernes Hyrdebrev)

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Pastor Kaj Munk angriber Biskopperne (Biskoppernes Hyrdebrev)

4

Pastor Kaj Munk angriber Biskopperne (Biskoppernes Hyrdebrev)

Pastor Kaj Munk angriber Biskopperne (Biskoppernes Hyrdebrev)

Biskoppernes Hyrdebrev

Der eksisterer et gammelt Ord om Forholdet mellem Kokkenes Kvantitet og Madens Kvalitet, og maaske dette Ord rummer noget af Forklaringen paa, at de otte Bispers Hyrdebrev til den danske Folkekirkes Menigheder ikke er blevet anderledes, end det er. Det vil saa godt som altid blive noget intetsigende Taagesnak, naar en halv Snes Mennesker paa fremragende Pladser skal agere enige og skrive under paa det samme, og man synes ærlig talt, at den Udvej havde ligget nær for Kirkens otte Spidser: at lade være. Den har de imidlertid ikke ment at kunne følge, og med nogen Interesse vender man sig saa til Resultatet af Anstrengelserne.

Det første, der da meddeles ”den danske Folkekirkes Menigheder” i dette Hyrdebrev, er, at dens Biskopper er færdige med at fejre en Fest; det næste er, at de ønsker, at vi maa opmuntre hverandre til fornyet Lydighed mod Kristi Evangelium. Derefter oplyses det, at der for ikke saa længe siden har været en Verdenskrig. Og det tilføjes, at den i sine Eftervirkninger ogsaa har aandelige Kriser.

Nu kan det maaske siges, at alt dette just ikke er Nyhedsstof, end ikke for den danske Folkekirkes Menigheder. Men vi er jo ogsaa kun ved Begyndelsen. Selv gennem trange og banale Indgange kan man naa til Feshaller. Nu maa det jo snart komme. For naar alle otte Biskopper henvender sig til hele Kirken, saa maa de jo have noget ganske særligt paa Hjerte.

Og saa kommer det da ogsaa! ”Der er Fare for at tabe sig selv i Forvirring og Fortvivlelse, men der er ogsaa Mulighed for paa ny Maade at faa Øje for den levende Gud”.

Saa har man dog haft Ret, naar man altid var glad for, at den protestantiske Kirke havde bevaret Bispedømmet. Disse uforfærdede otte Mænd, nu træder de frem! Stille har de siddet og følt Tiden paa Pulsen, og derfor kan de nu tage Ordet i det mest aktuelle af alle Spørgsmaal og være Vejledere for alle de Vaagne i Tiden, der søger efter den nye Maade, hvorpaa vor Slægt kan faa Øje for den levende Gud.

Og med næsten taknemlig Interesse tager man fat paa Læsningen af den Vejledning ind i den nye Maade, som Kirkens højeste Tillidsmænd har at byde alle Menighederne.

Det begynder med: Gud er evig den samme. Det er, utvivlsomt meget rigtigt; men denne Oplysning falder jo lidt underligt, naar det var det nye, Talen var om. Derefter opregnes der en Række Klichéer og Selvfølgeligheder, hvorpaa der efter en enkelt kras Selvmodsigtelse slutes af med noget opbyggeligt Ameneri.

Det første, man føler, er Skuffelse, derefter Lede, og saa ender man i en Vrede, som Solen desværre gaar ned over.

Hvem i Alverden har redigeret den Opsats? Og Biskop Valdemar Ammundsen, den Mand, som jeg elsker og højagter, denne Biskop, der vitterligt har Hoved, hvordan i Alverden har han faaet sit Navn dèr?

Skuffelse, Lede, Harme - det var de tre Stemningsudbrud, den uhildede Læser maatte igennem.

Skuffelse - at det er bare de gamle opkogte Sandheder, serveret i de til Ulidelighed velkendte Lerskaale, som Kirkens Førere har at byde en kriseslagen, en aandshungrende Slægt, naar de optræder samlet og udsender Erklæring til alle Menigheder.

Lede - aah ja, at der dog ikke er saa megen Selvkritik hos disse brave Mennesker, at de dog havde Forstaaelsen af, at naar man ikke har noget at sige, er den Sag, man tjener, mere veltjent med, at man tier.

Harme, ja sandelig Harme, saa sandt det dog omsider gaar op for en, at bag Henvendelsen staar jo ikke engang hjælpeløs Fromhed, nej, der staar Politik, det er lille Bror Amundsen paa Lolland, der skal hjælpes, her staar vi alle otte Mand sammen mod Kætteren Otto Larsen, kom saa an!

For femte Gang læser jeg Skrivelsen igennem. Ak, det er jo saa rigtigt, hvad der staar i den, saa haabløst kedsommeligt rigtigt. "Kirken kan ikke omdannes til en Religionsanstalt uden kristeligt Præg" – nej, nej, nej, hvem vil det? Otto Larsen er ubestrideligt kristusorienteret. Den kan "ikke opgive sin historiske Karakter som evangelisk-luthersk". Rigtigt, det er netop det, Otto Larsen kæmper for, at den ikke maa. "Om end der ikke trækkes udvortes juridiske Grænser, maa det bestemt siges, at en Forkyndelse, der har tabt Forbindelsen med Jesu Evangelium, ikke har nogen aandelig Ret inden for vor Kirke". Jeg er stadig enig. Men hvem træffer Bestemmelser i Spørgsmaalet om aandelig Ret? Det gør ikke Embedsmænd, men Aand.

Og saa vender jeg mig om for at se den Fjende, som de otte fløjsmavede Harniskklædte rykker frem imod i samlet Falanx, og hvad ser jeg saa: en pæn ung troskyldig Mand, ikke synderlig begavet, ikke Svigersøn til nogen Biskop, ikke udstyret med Penge til at stive sig af, en ung beskeden Mand, der tog Troen saa alvorligt, at det rystede hans Hjerne, og som syntes, at det var hans Pligt at være redelig, saa han aabent fortalte om hvert Skridt, han stred sig frem igen i hint Troens gaadefulde Land - og jo mere jeg ser paa ham, des mere tydeligt synes jeg at høre Feltraabet, Bisperne rykker frem under – "Leve Luskemiklerne!"

Og nu venter vi paa Dahl. Om ikke den højtærede Kirkeminister skulde forstaa, at dette bliver Problemstillingen for ham: "Hvem skal regere den danske Folkekirke: Kristeligt Dagblad eller Gud?"

Hyrdebrevet blev offentliggjort 14. september 1932 og havde følgende ordlyd:[1]

En Fællesudtalelse af Landets Biskopper.

De danske Biskopper har paa Bispemødet i Viborg vedtaget følgende Udtalelse, som i Gaar blev offentliggjort:

Efter at have fejret Viborg Domkirkes 800 Aars Fest sender vi den danske Folkekirkes Menigheder en Hilsen i Ønsket om, at maa opmuntre hverandre til fornyet Lydighed mod Kristi Evangelium.

Den Slægt, hvori vi er sat til at tjene, har oplevet voldsommere Omvæltninger i Folkenes Liv end nogen anden og i Forbindelse dermed smertefulde aandelige Brydninger. Der er Fare for at tabe sig selv i Forvirring og Fortvivlelse, men der er ogsaa Mulighed for paa en

ny Maade at faa Øje for den levende Gud.

Gud er evig den samme. Derfor bliver man skuffet, hvis man søger Redning ved at slippe hans Aabenbaring i den hellige Historie med Jesus Kristus som Midtpunkt. Det eneste Evangelium, som har Frelsekraft, er det oprindelige om Gud, vor Skaber og Fader, om Jesus Kristus, vor korsfæstede og opstandne Herre og Frelser, om den hellige Aand, som ved Ordet og Daabens og Nadverens hellige Handlinger skaber en Menighed i Anger, Tro, Bøn og Underkastelse under Guds Vilje i alle Forhold og i Haab om evigt Liv; men netop Tidens Rystelser og Nød vil vise, at alt andet er vejet og fundet for let.

Man vil ikke fremme Retfærdigheds Rige paa Jorden ved at fjerne Tanken om Guds Rige, ikke Broderskab mellem Mennesker ved at opgive Troen paa Faderen i Himlen. Og en almindelig Religiøsitet, som ikke er bestemt af Jesus Kristus, kan vel give Vidnesbyrd om Menneskers Søgen efter den ukendte Gud: men den har ikke Kraft til at forløse os, som er bundne af vort eget Selv med dets Egenkærlighed og Synd. Det eneste Budskab, som ejer Sandheden om Menneskets Stilling og derfor Frelsekraft, er det om Guds Dom, Tilgivelse og Oprejsning, som det er givet ved Kristi legemlige? Opstandelse.

Den kristne Menighed lever ud af dette Evangelium, og enhver Kirke maa være Tjener for det. Hvor Herrens Aand er, der er Frihed; vi forstaa alle kun Stykkevis, og ikke mindst en Folkekirke maa give Plads for en rig Mangfoldighed i Tilegnelsen af Evangeliet. Men uden at miste sin Kraft kan Kirken ikke omdannes til en Religionsanstalt uden kristeligt Præg, og den danske Folkekirke ikke opgive sin historiske Karakter som evangelisk-luthersk. Om der end ikke kan trækkes juridiske Grænser, maa det bestemt siges, at en Forkyndelse, der har tabt Forbindelsen med Jesu Evangelium, ikke har nogen aandelig Ret indenfor vor Kirke.

Men Sagen er ikke klaret med at sige, hvad man ikke kan nøjes med. Vor vigtigste Opgave er, at Evangeliets Sandhed kan blive Virkelig i os og gennem os. Vi, Kirkens Tjenere, og dens Medlemmer maa kæmpe for og bede om gennem Guds Tugt og Gave at fyldes med Jesu Aand. I hans Spor skal vi stræbe for at forstaa Tidens materielle og aandelige Nød og urokkelig pege paa ham som Vejleder og Frelser. Saa kan vi ogsaa med Frimodighed gaa den ukendte Fremtid i Møde i Forvisning om, at Gud vil fremme sit Rige, netop gennem alle Vanskeligheder og Kampe.

Viborg, 12. September 1932

J. Ammundsen, Valdemar Ammundsen, Fr. Bruun-Rasmussen, H. Fonnesbech-Wulff, Johs. Gøtsche, Paul Oldenburg, H. Ostenfeld, A. J. Rud, S. M. Westergaard.